

SENĀTA RĪCĪBAS SĒDES

L Ē M U M S

Rīgā 2010.gada 5.martā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģija šādā sastāvā:

senators J.Neimanis

senators A.Guļāns

tiesnese V.Kakste

rīcības sēdē izskatīja SIA „Klimata sistēmas” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 26.novembra spriedumu administratīvajā lietā, kas ierosināta sakarā ar SIA „Klimata sistēmas” un SIA „E Sistēmas” pieteikumu par Konkurences padomes 2006.gada 18.oktobra lēmuma Nr.E02-119 atcelšanu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2006.gada 18.oktobra lēmumu konstatēts, ka pieteicēja SIA „Klimata sistēmas”, kā arī SIA „E Sistēmas”, SIA „Eva Sistēmas” un SIA „KSTC” darbībās, piedaloties cenu aptaujā par ventilācijas sistēmas remonta darbiem Kauguru kultūras namā, ir pārkāpušas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu, jo iepriekšēji vienojušās par saskaņotu darbību cenu aptaujā.

[2] Pieteicēja un SIA „E Sistēmas” iesniedza pieteikumu administratīvajā tiesā par administratīvā akta atcelšanu daļā, ar kuru tām uzlikts naudas sods.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 26.novembra spriedumu pieteikums noraidīts. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Cenu aptaujā pieteicēja un pārējie cenu aptaujas dalībnieki ir uzskatāmi par tirgus dalībniekiem Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta izpratnē.

[3.2] Pieteicējas datorā atradās citu tirgus dalībnieku finanšu piedāvājumi un tāmes, tātad pieteicēja ir saskaņojusi savu darbību ar citiem tirgus dalībniekiem.

[3.3] Cenu aptaujas gadījumā nav pieļaujama informācijas atklāšana citiem konkurējošiem tirgus dalībniekiem pirms piedāvājuma atvēršanas. Informācijas apmaiņa pirms tam deformē konkurenci.

[3.4] Iepirkuma procedūras pārtraukšanai nav nozīmes lietā, jo aizliegta vienošanās ir konstatēta pirms tās.

[4] Pieteicēja iesniegusi kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 26.novembra spriedumu daļā, ar kuru noraidīts tās pieteikums. Kasācijas sūdzībā pieteicēja norāda, ka saskaņā ar likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 22.pantu cenu aptauja ir atklāta iepirkuma procedūra un uz to neattiecas nekādi ierobežojumi par informācijas slepenību vai informācijas apmaiņu. Noteicošais pretendenta izvēles kritērijs ir pretendenta kvalifikācija. Iepirkuma procedūra izskatāmajā gadījumā netika pabeigta, tādēļ pieteicēju nevar vainot tirgus kropļošanā.

Motīvu daļa

[5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 338.panta pirmajai daļai kasācijas sūdzība vispirms ir izskatāma Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģijas rīcības sēdē, lai izlemtu, vai ir pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai. Administratīvā procesa likuma 338.¹pants paredz, ka senatoru kolēģija pārbauda kasācijas sūdzības pieļaujamību (Administratīvā procesa likuma 338.¹panta pirmā daļa) un kasācijas tiesvedības lietderību (Administratīvā procesa likuma 338.¹panta otrā daļa).

[6] Izvērtējot pieteicējas kasācijas sūdzību, senatoru kolēģija secina, ka tā ir pieļaujama, jo tās sastādīšanā un noformēšanā ir ievēroti Administratīvā procesa likuma 325., 326., 327., 328. un 329.panta noteikumi.

[7] Pārbaudot kasācijas tiesvedības lietderību, senatoru kolēģija secina, ka tai nav šaubu par Administratīvās apgabaltiesas sprieduma pareizību, jo Administratīvā apgabaltiesa nav pieļāvusi materiālo tiesību normu pārkāpumus. Tās spriedums atbilst Senāta judikatūrai (*sk. Senāta 2009.gada 29.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-234/2009*). Šajā vadošajā Senāta spriedumā par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta piemērošanu Senāts norādīja, ka piemērojamā norma noteic, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad konkurenti publiski darījuši zināmu kopīgu piedāvājumu un šā piedāvājuma mērķis nav kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Senāts jau ir norādījis, ka no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā lietotā jēdziena „darbības (bezdarbības) noteikumi” izriet, ka netiek prasīta obligāta vienošanās tieši par preču vai pakalpojumu cenu. Taču ir aizliegta jebkura informācijas apmaiņa par tādiem konkurenta darbības (bezdarbības) noteikumiem, kas tā vai citādi var ietekmēt konkurējošā tirgus dalībnieka rīcību. Tā kā saimnieciskās darbības mērķis ir gūt ekonomisku labumu, jebkura tirgus dalībnieka darbība ir pamatā vērsta uz tā sasniegšanu, tādēļ vienošanās par darbības noteikumu saskaņošanu arī ir vērsta tieši vai netieši uz ekonomiska labuma gūšanu. Ja konkurējoši tirgus dalībnieki piedalās valsts vai pašvaldības iepirkuma procedūrā, jāievēro arī šo procedūru regulējošo likumu normas un to iekšējā sistēma ar konkurenci regulējošajām tiesību normām. Likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām”, kas bija spēkā iepirkuma procedūras veikšanas laikā, 3.panta otrā daļa noteica, ka „*pretendents savu piedāvājumu paraksta un konkursam iesniedz rakstveidā, kā arī nodrošina, lai piedāvājumā ietvertā informācija nav pieejama līdz tā atvēršanas brīdim*”. Tā kā likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” normu mērķis ir nodrošināt preču pārdevēju, pakalpojumu sniedzēju un būvdarbu veicēju brīvu konkurenci, pretendenta pienākuma nepieļaut piedāvājumā ietvertās informācijas atklāšanu pirms piedāvājuma oficiālās atvēršanas brīža mērķis ir nodrošināt brīvu konkurenci pretendentu starpā konkrētās iepirkuma procedūras veikšanas laikā. Cenu aptaujas gadījumā brīvu un godīgu konkurenci deformē vai kavē jebkādas ar šo aptauju saistītas informācijas apmaiņa starp konkrētā tirgus

dalībniekiem, ja šī informācija ļauj prognozēt kāda cita tirgus dalībnieka dalību cenu aptaujā un tā rīcību, attiecīgi plānojot savu rīcību.

Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta piemērošanā svarīgi noteikt arī vienošanās mērķi vai sekas. Tiesību normas teksts prasa, lai aizliegtās vienošanās mērķis būtu vērsts uz konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu vai vienošanās sekas izpaustos kā konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas redakcija ir veidota līdzīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmajai daļai. No Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas formulējuma secināms, ka 1. - 7.punktā ir uzskaitījis tās tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas pašas par sevi ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana un kuras tādējādi pašas par sevi ir aizliegtas. Vienošanās par šā panta pirmās daļas 1. - 7.punktā paredzētajām darbībām ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas, jo šo darbību mērķis objektīvā nozīmē vienmēr ir vērsts pret konkurenci un to sekas parasti ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētās vienošanās dalībnieku mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, vai attiecīgas sekas konkurencei, normas piemērotājam ir īpaši jāpierāda tad, ja faktiskais gadījums neatbilst kādam no normā minētajiem speciālajiem tiesiskajiem sastāviem. Uz to, ka vienošanās aizliegums var tikt pārkāpts citādā veidā, norāda šā panta pirmajā daļā ietvertie vārdi „to skaitā”. Šāds formulējums ir līdzīgs Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmajā daļā lietotajam jēdzienam „jo īpaši”. Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmās daļas un Konkurences likuma 11.panta pirmā daļas izpratnē „mērķis” nenozīmē dalībnieku subjektīvo attieksmi, bet gan attiecīgās vienošanās objektīvu nozīmi un nolūku tajā ekonomiskajā kontekstā, kādā to ir domāts īstenot. Tas nozīmē, ka, ja tiek konstatēts, ka neatkarīgi tirgus dalībnieki ir vienojušies par piedalīšanos iepirkumā vai par šīs darbības noteikumiem, un ir pierādīts, ka šī konkrētā vienošanās izpaudusies kā saskaņota darbība, tad mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci „atklājas” pašās darbībās, kas noteiktas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā. Pie tam, lai pierādītu pret konkurenci vērstu nodomu, pietiek ar pašu faktu, ka ir saņemta informācija no konkurējoša tirgus dalībnieka, ko neatkarīgs tirgus dalībnieks glabā kā komercnoslēpumu (*sk. Pirmās instances tiesas 2001.gada 12.jūlija sprieduma apvienotajās lietās Nr.T-202/98, 1-204/98 un T-207/98 Tate & Lyle u.c. pret Eiropas*

Kopienu Komisiju 66.punktu). Tādējādi apstāklim, ka pašvaldības iepirkums tika izbeigts, nav nozīmes.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

n o l ē m a

Atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar SIA „Klimata sistēmas” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 26.novembra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators	<i>(paraksts)</i>	J.Neimanis
Senators	<i>(paraksts)</i>	A.Guļāns
Tiesnese	<i>(paraksts)</i>	V.Kakste

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis
Rīgā, 2010.gada 5.martā